

Vlaams
Parlement

ingediend op **588** (2015-2016) – Nr. 1
30 november 2015 (2015-2016)

Voorstel van decreet

van Rob Beenders en Bart Van Malderen

houdende wijziging
van het decreet van 24 mei 2002
betreffende water bestemd voor
menselijke aanwending,
wat de strijd tegen waterarmoede betreft

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Dit voorstel van decreet heeft de ambitie de strijd tegen waterarmoede op te voeren.

Waterarmoede: effectiever beleid

Sinds 2010 stijgt de integrale waterfactuur van een gemiddeld gezin continu (+39%). Tijdens deze zittingsperiode alleen al steeg de factuur reeds met 12% als gevolg van een besparing van 48 miljoen uit het Minafonds die bestemd was voor de noodzakelijke ontwikkeling van de drinkwatersaneringsinfrastructuur. Die besparing wordt gecompenseerd door een stijging van de gemeentelijke (+16%) en bovengemeentelijke saneringsbijdrage (+27%).

Tussen 1999 en 2012 steeg het aandeel van de waterfactuur in het inkomen van de Belg gemiddeld met 76%. Volgens de Koning Boudewijnstichting kampt 5,25% van de Vlaamse gezinnen vandaag met waterarmoede, gedefinieerd als een besteding van meer dan 3% van het inkomen na aftrek van vaste huisvestingskosten zoals huurlasten, hypothecaire lasten en kosten voor de verplichte brandverzekering.

Volgens de Vlaamse Milieumaatschappij konden in 2014 55.300 gezinnen in Vlaanderen hun drinkwaterfactuur niet betalen. 36.600 onder hen kregen door hun drinkwatermaatschappij een afbetalingsplan opgelegd. Het aantal afbetalingsplannen steeg in één jaar tijd met 20%. 47% van de getroffen huishoudens bleek niet in staat het afbetalingsplan na te leven.

Ook in 2016 dreigt de waterfactuur verder te stijgen als gevolg van de drinkwaterfactuur. Het afschaffen van de gratis m³ in combinatie met een verhoogd vast recht voor 60% van de huishoudens zal leiden tot stijgende facturen. In de eerste plaats voor meer dan 300.000 gezinnen met een laag waterverbruik en kleine gezinnen, waarvan we weten dat ze vaak een verhoogd armoederisico lopen.

Bestaande sociale correcties dekken echter onvoldoende het risico op waterarmoede. Een decreetswijziging is dan ook dringend noodzakelijk.

Huishoudens uit het laagste inkomensdecil lopen een veel hoger risico op waterarmoede dan huishoudens uit de hogere inkomensdecilen, maar lang niet alle huishoudens uit dat decil behoren tot de doelgroep die vrijgesteld is van bepaalde componenten van de drinkwaterfactuur of ondersteund wordt bij het rationaliseren van zijn watergebruik. Onderzoek wijst uit dat slechts 3,5% van de gezinnen die wegens wanbetaling worden afgesloten, op een of andere manier een tegemoetkoming krijgt. Tegelijkertijd stelt de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) in zijn rapport 'Sociale aspecten waterbeleid' uit 2012 ([SERV RAP 20121121 sociale aspecten waterbeleid.docx](#)) vast dat de huidige sociale correcties een nogal sterk alles-of-nietsgehalte in zich dragen. De hervorming van de waterfactuur, zoals bepaald door Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege, formuleert geen antwoord op die problematiek. Huishoudens die vandaag tot de doelgroep behoren die vrijgesteld is van saneringsbijdragen, zullen een korting van 80% krijgen op hun integrale waterfactuur. En dat terwijl andere huishoudens met een soortgelijk laag inkomen niet in aanmerking komen en dus heel wat meer betalen. Het risico op waterarmoede wordt vandaag dus onvoldoende gedekt. Een effectief sociaal waterbeleid breidt de doelgroep rechthebbenden uit.

We willen een ruimere doelgroep dan opgenomen in de definitie 'beschermde klant' in het besluit van de Vlaamse Regering van 8 april 2011, de kans te geven dat

statuut te verkrijgen. Daarbij denken we in de eerste plaats aan afnemers met een OMNIO-statuuut of afnemers die zich in een procedure van schuldbemiddeling of budgetbegeleiding bevinden. Bovendien moet dat statuut automatisch leiden tot ondersteuning met het oog op het reduceren van waterarmoede.

2. Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) vermeldt een voorstel van decreet of het een gewest- of een gemeenschapsaangelegenheid betreft. Huidig voorstel betreft een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Dit artikel introduceert de term 'beschermd klant'. Naar analogie van artikel 1, 23°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoering van de saneringsverplichting en het algemeen waterverkoopreglement, wordt de definitie zoals gehanteerd met betrekking tot energie overgenomen, maar aangevuld met twee specifieke groepen. Enerzijds de mensen die OMNIO-gerechtigd zijn, en anderzijds de mensen die zich in een procedure van schuldbemiddeling, budgetbeheer of begeleiding bevinden. Op die manier sluiten de vrijstellingen op de integrale waterfactuur effectief aan op de Vlaamse huishoudens die het grootste risico op waterarmoede lopen.

Artikel 3

Dit artikel breidt de groep vrijstellings- en compensatiegerechtigden van de bovengemeentelijke saneringsbijdrage uit tot alle beschermde klanten – en dus ook tot de mensen met een OMNIO-statuuut en mensen in een procedure van schuldbemiddeling of budgetbegeleiding – met de intentie om waterarmoede effectiever te bestrijden.

Bovendien kan het recht via twee extra attesten opgenomen worden. Indien het recht niet automatisch werd toegekend, kunnen die twee attesten toegevoegd worden aan de schriftelijke aanvraag tot vrijstelling. Een attest, uitgereikt door een ziekenfonds, bevestigt het OMNIO-statuuut van de afnemer. Een attest van een erkende dienst voor schuldbemiddeling bevestigt dan weer dat de afnemer in kwestie een minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling heeft verkregen of budgetbegeleiding geniet. Met betrekking tot die laatste groep strekt het sterk tot aanbeveling om – in afwachting van een automatische toekenning – in het decreet van 24 juli 1996 houdende regeling tot erkenning en subsidiëring van de instellingen voor schuldbemiddeling en tot subsidiëring van een Vlaamse Centrum Schuldlast, te laten opnemen dat de erkende diensten voor schuldbemiddeling jaarlijks een attest bezorgen aan de relevante drinkwatermaatschappij in hun regio met de lijst van cliënten die bij hen in een procedure voor schuldbemiddeling of budgetbeheer zitten.

Rob BEENDERS
Bart VAN MALDEREN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Aan artikel 2 van het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending, gewijzigd bij de decreten van 24 december 2004, 21 december 2007, 12 december 2008, 19 december 2008 en 19 juli 2013, wordt een punt 33° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“33° beschermde klant: een huishoudelijke klant die zelf of van wie een gezinslid dat gedomicilieerd is op hetzelfde adres, behoort tot de lijst van residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie vermeld in:

- a) artikel 4 van de Programmawet van 27 april 2007;
- b) artikel 2 van het ministerieel besluit van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van aardgas aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie;
- c) artikel 2 van het ministerieel besluit van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie;
- d) het koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, bedoeld in artikel 37, §§1 en 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, en tot invoering van het OMNIO-statuuut;
- e) de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldenregeling en de mogelijkheid van verkoop uit de hand van de in beslag genomen onroerende goederen, wat de personen betreft die een minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling hebben verkregen;
- f) artikel 2, 1°, van de wet van 4 september 2002 houdende toewijzing van een opdracht aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de begeleiding en de financiële maatschappelijke steunverlening aan de meest hulpbehoevenden inzake energielevering, wat de personen betreft die een budgetbegeleiding genieten.”.

Art. 3. In artikel 16sexies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij de decreten van 19 december 2008 en 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De abonnee, respectievelijk de gebruiker van een private waterwinning als vermeld in artikel 35quater, §1, van de wet van 26 maart 1971, wordt door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk vrijgesteld van de betaling van de bijdrage, respectievelijk de vergoeding voor de bovengemeentelijke saneringsverplichting, vermeld in artikel 16bis, respectievelijk 16quinquies, als hij op 1 januari van het kalenderjaar het statuut van beschermde klant geniet.”;

2° in paragraaf 1 worden in het tweede lid de woorden “onder een van de categorieën vermeld in het eerste lid, valt” vervangen door de woorden “het statuut van beschermde klant geniet”;

3° aan paragraaf 1, vijfde lid, worden een punt 4° en 5° toegevoegd, die luiden als volgt:

- “4° een attest, uitgereikt door een ziekenfonds, waaruit blijkt dat de vrijstellingsgerechtigde, vermeld in het eerste of tweede lid, OMNIO-gerechtigd is;
- 5° een attest, uitgereikt door een erkende dienst voor schuldbemiddeling, zijnde een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, een centrum algemeen welzijn, een erkende advocaat of notaris, waaruit blijkt dat de vrijstellingsgerechtigde, vermeld in het eerste of tweede lid, een minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling heeft verkregen of budgetbegeleiding geniet.”;

4° in paragraaf 2 worden de woorden “tot een van de categorieën vermeld in §1, eerste lid, behoort” vervangen door de woorden “het statuut van beschermde klant geniet”;

5° in paragraaf 3 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Elke gebruiker die de vrijstelling, vermeld in §1, niet kan genieten, maakt aanspraak op een compensatie voor zijn aandeel of dat van zijn gezin in de bijdrage of de vergoeding voor de bovengemeentelijke saneringsverplichting, vermeld in artikel 16bis en 16quinqües, voor hetzelfde kalenderjaar als hij zelf op 1 januari van het kalenderjaar het statuut van beschermde klant geniet.”;

6° aan paragraaf 3, vierde lid, worden een punt 4° en 5° toegevoegd, die luiden als volgt:

- “4° een attest, uitgereikt door een ziekenfonds, waaruit blijkt dat de gebruiker die aanspraak maakt op een compensatie vermeld in het eerste of tweede lid, OMNIO-gerechtigd is;
- 5° een attest, uitgereikt door een erkende dienst voor schuldbemiddeling, zijnde een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, een centrum algemeen welzijn, een erkende advocaat of notaris, waaruit blijkt dat de gebruiker die aanspraak maakt op een compensatie als vermeld in het eerste of tweede lid, een minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling heeft verkregen of budgetbegeleiding geniet.”.

Rob BEENDERS
Bart VAN MALDEREN